

VPRAŠALNIK ZA UGOTAVLJANJE PROBLEMOV PRI DOLOČANJU BONITETE IN ZGORNJE MEJE ZADOLŽEVANJA MALIH IN SREDNJIH PODJETIJ TER SAMOSTOJNIH PODJETNIKOV

ŠTEVILO ODGOVOROV NA POSAMEZNO VPRAŠANJE

OBJEKTIVNI PROBLEMI ANALITIKOV	Ni problema	Majhen problem	Obstaja problem	Velik problem	Zelo velik problem
Strokovno znanje analitika	6	2	2	0	0
Izobraževanje, izpopolnjevanje	5	4	1	0	0
Pridobitev strokovnega gradiva	1	4	5	0	0
Sodelovanje s podpornimi službami	2	6	2	0	0
Pomoč sodelavcev	3	0	7	0	0
Pomoč nadrejenih	0	3	1	6	0
Pripravljenost računovodij za sodelovanje	1	1	5	2	1
Pridobitev zaključnih računov d.o.o.	3	2	2	2	1
Pridobitev zaključnih računov s.p.	0	3	1	2	3
Pridobitev medletnih bilančnih podatkov d.o.o.	1	0	0	6	3
Pridobitev medletnih bilančnih podatkov s.p.	0	1	0	2	7
Pravilnost bilančnih podatkov (možnost prikrivanja podatkov)	0	2	5	3	0
Izdelava izkaza denarnega toka d.o.o. in s.p.	0	0	1	5	4
Primerjava s panogo	0	3	3	1	3
Primerjava s primerljivim podjetjem	0	5	1	2	2
Informacije posloводства o:					
Finančnih potrebah podjetja	0	7	3	0	0
Zaposlenih	2	4	2	2	0
Prednostih podjetja	1	4	4	1	0
Razvoju in viziji podjetja	0	1	5	4	0
Bodočih investicijah	0	2	6	2	0
Referencah	3	4	3	0	0
Njihovih kupcih	4	4	2	0	0
Njihovih dobaviteljih	4	4	2	0	0
Informacije konkurentov podjetja o:					
Podjetju samem (image, način poslovanja, ...)	1	3	4	2	0
Poslovodstvu	1	3	4	2	0
Dejavnosti	1	6	3	0	0
Zaposlenih	2	2	2	2	2
Informacije zaposlenih v podjetju o:					
Podjetju	0	1	5	1	3
Poslovodstvu	0	0	2	4	4
SUBJEKTIVNI PROBLEMI ANALITIKOV					
Obiski novih strank	1	1	4	4	0
Obiskovanje starih strank	5	2	1	2	0
Poznavanje starih strank	4	5	1	0	0
Spremljanje strank	1	5	3	0	1
Resnost stranke (pridobivanje dokumentov, poročil,...)	0	1	5	4	0
Medsebojno zaupanje	1	4	5	0	0
Izobraženost strank	0	0	1	8	1
Nastop stranke	0	7	3	0	0
Izgled stranke	0	3	5	2	0

Kriteriji

Kriteriji, ki vplivajo na boniteto podjetja so pridobljeni od podjetja in njegovega okolja, kakor tudi na osnovi podatkov pridobljenih na podlagi razgovorov s predstavniki podjetij. Kriteriji vplivajo na končni bonitetni razred in so finančne, kakor tudi nefinančne narave, saj zajemajo poslovanje podjetja skozi bilančne podatke, poslovne plane, kakor tudi skozi njegovo organizacijsko obliko, management, strukturo kupcev, dobaviteljev, ipd..

V nadaljevanju navajam večino zbranih kriterijev. Večino pa zato, ker sem možnosti, ki očitno niso ustrezale mojim kriterijem izločil že na začetku, saj menim, da bi samo zameglile celotno sliko problema.

Tako se v osnovi ocenjuje boniteta podjetij, ki izkazujejo prihodke iz svoje glavne dejavnosti med poslovnimi prihodki. Zaradi tega model ne predvideva izračuna ocene bonitete podjetja, katerih finančna dejavnost je njihova glavna dejavnost in ki prihodkov iz te dejavnosti ne izkazujejo med poslovnimi prihodki. Hkrati se ocena dela na predpostavki, da je zavarovanje glede na kreditni posel zagotovljeno v skladu z kreditno politiko banke.

Iz oblike podatkov sem glede na svoje želje izločil kriterije (v DEX-iju imenovani Atributi), ki zadovoljujejo oceni in opisu posameznih variant. Pri tem zadoščajo zahtevam celovitosti, neredundantnosti in operativnosti (merljivosti) (Rajkovič, DEXiHelp). Zaradi ogromne količine podatkov sem za zmanjšanje atributov kriterijev poskrbel tako, da sem jih združeval v razmerja, ki so mi povedala določene informacije o podjetju in v katerih so bile izražene moje želje za oceno kreditnega tveganja.

Postopek identifikacije kriterije sem naredil po DEX metodologiji v naslednjih korakih:

- a) Spisek kriterijev, ki je narejen na podlagi teoretičnih podlag, izkušenj in na poslovne prakse. Ti kriteriji so nato uporabljeni pri odločanju o boniteti podjetja.
- b) Strukturiranje kriterijev na podlagi medsebojne odvisnosti in vsebinske povezave. Nepomembne kriterije in tiste, ki so izraženi z ostalimi kriteriji zavržemo in po potrebi oblikujemo nove. Rezultat je drevo kriterijev.
- c) Merske lestvice. Vsem kriterijem v drevesu določimo merske lestvice, to je zalogo vrednosti, ki jih lahko zavzamejo pri vrednotenju, ter morebitne druge lastnosti (npr. urejenost).

Spisek kriterijev, ki sem jih v predstavljenem primeru izbral za oceno bonitete podjetja:

- Kazalnik pokritja obresti. Dobiček iz poslovanja / finančni odhodki za obresti.
- Dobičkovnost dobička iz rednega delovanja. (Dobiček iz rednega delovanja / Kosmati donos iz poslovanja) * 100.
- EBTDA dobičkovnost. ((Dobiček iz rednega delovanja + amortizacija) / kosmati donos iz poslovanja) * 100.
- Stopnja lastniškosti financiranja. Trajni kapital / posl. pasiva.
- Kratkoročni koeficient. Kratkoročna sredstva / kratkoročne obveznosti.
- Doba odplačila posojil. V kolikem obdobju je podjetje sposobno poravnati svoje finančne obveznosti.

- Koeficient donosnosti sredstev. ((Dobiček iz rednega delovanja + obresti)/ št. mesecev * 12)/ skupaj sredstva * 100.
- Dejavnost podjetja.
- Starost podjetja.
- Finančne projekcije in njihova ustreznost.
- Strokovnost lastnikov in managementa.
- Koncentracija kupcev. Odvisnosti od 3. največjih kupcev.
- Koncentracija dobaviteljev. Odvisnost od 3. največjih dobaviteljev.
- Konkurenčnost podjetja oz. uspešnost glede na konkurenco.
- Trajanje odloga plačila.
- Trajanje obrata terjatev.
- Blokada TRR, kar je razvidno iz BON 2 obrazca.
- % prometa preko TRR-ja. % prometa preko TRR-ja v določenem obdobju.
- Upoštevanje finančnih zavez, kjer gre za prenos prometa preko TRR-ja odprtega pri banki v skladu z pogodbenim razmerjem.
- Zgodovina kreditiranja. Št. poplačanih kreditnih poslov v obdobju delovanja podjetja.
- Rednost poravnavanja obveznosti. Št. dni zamude.

Kriterije sem primerjal med seboj in na podlagi medsebojnih povezav in odvisnosti ugotovil dve različni skupini, ki ju povežem v izpeljane kriterije in pri čemer dobim izpeljani kriterij boniteta podjetja, kjer gre za oceno bonitete podjetja in s tem za določitev bonitetnega razreda, skozi katerega se ocenjuje kreditno tveganje. Analiza finančnih izkazov predstavlja izvedbeni kriterij skupine kvantitativnih kazalnikov ki jih pridobimo iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida in jih združujem v tri sklope, izkaz poslovnega izida, bilanca stanja in kazalniki BS (BS-bilance stanja) in IPI (IPI-izkaza poslovnega izida). S kombinacijo omenjenih želim posvetiti pozornost ustreznosti podatkov iz finančnih poročil. Sledi izvedbeni kriterij kombinirana analiza, kjer preko štirih sklopov izvedbenih kriterijev, podjetje/lastništvo/management, okolje podjetja, finančna fleksibilnost in sodelovanje z banko na podlagi kvantitativnih in kvalitativnih informacij dopolnjam končno boniteto podjetja.

Delitev gospodarskih družb

	Povpr. št. zaposlenih	Čisti prihodki od prodaje	Velikost aktive
MIKRO	Pod 10	Nižji od 2. mio. EUR	Nižja od 2. mio. EUR
MAJHNA	Od 11 do 50	Od 2. mio. EUR do 7,3 mio. EUR	Od 2. mio. EUR do 3,65 mio. EUR
SREDNJA	Od 51 do 250	Od 7,3 mio. EUR do 29,2 mio. EUR	Od 3,65 mio. EUR do 14,6 mio. EUR
VELIKA Kriterij: ni ne mikro, mala ali srednja družba	Nad 250	Višji od 29,2 mio. EUR	Nad 14,6 mio. EUR

Vir: Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS 42/2006 z dne 19. 4. 2006, 55. člen)

Boniteta je razumljena tudi kot množica pozitivnih lastnosti gospodarskega subjekta, ki ga opredeljujejo kot dobrega in zanesljivega poslovnega partnerja. Pojem obsega zanesljivost, kreditno sposobnost, likvidnost ter splošno materialno solidnost, solventnost, dober glas v poslovnem svetu in trden položaj na trgu. Pokazatelji na katerih temelji presoja bonitete so: vrednost proizvodnje in prodaje, ustvarjeni dobiček, stopnja gibanja produktivnosti, ekonomičnosti, rentabilnosti in likvidnosti.

Nadalje je boniteta podjetja poimenovana tudi kot sposobnost dobrega poslovanja podjetja, s katero se zagotavlja obstanek in razvoj podjetja. Boniteta je posledica kvalitete sprejetih odločitev in njihovega izvajanja, oziroma upravljanja poslovanja in razvoja podjetja. To pomeni, da je z boniteto podjetja potrebno upravljati (Žagar, 1991, 37).

Boniteta podjetja je odvisna od številnih, med seboj pogojenih dejavnikov, ki so tako kvantitativne kot kvalitativne narave. Slednji so povezani s kadri, predvsem z managementom, s kvaliteto upravljanja in vodenja, s trgov in trženjem, s tehnično-tehnološkimi značilnostmi, z organizacijo, informacijskim sistemom in podobnim. Kvantitativni dejavniki pa so predvsem kazalniki uspešnosti in premoženjsko finančnega položaja (Knez – Riedl, 1991a, 162).

Boniteto različni avtorji različno opredeljujejo. Splošno pa bi jo lahko opredelili kot skupek pozitivnih in negativnih pojavov ter procesov v podjetju in v njegovem okolju, ki vplivajo na uspešnost poslovanja podjetja.

Presoja bonitete kreditojemalca

Pred vsako odobritvijo kreditnega posla mora banka opraviti oceno bonitete kreditojemalca. Obseg analize je odvisen od vrste, višine in ročnosti kreditnega posla, kakor tudi od drugih posebnosti komitenta.

V praksi uporabljajo banke različne modele za oceno bonitete kreditojemalca. Zakon o bančništvu (Uradni list RS 131/2006, 140 člen) pa z minimalno zahtevo narekuje, da mora banka v okviru predpisanih in internih meril razvrščati aktivne bilančne in zunajbilančne postavke po tveganosti in ocenjevati višino potencialnih izgub iz naslova kreditnih tveganja. To dela tako, da dolžnike razvršča skupine na podlagi ocene sposobnosti dolžnika izpolnjevanja obveznosti do banke ob dospelosti.

Dolžnikova sposobnost izpolnjevanja obveznosti do banke se razvršča v bonitetne razrede od A do E in mora temeljiti na:

- Oceniti finančnega položaja posameznega dolžnika,
- Oceniti njegove zmožnosti zagotavljati denarni pritok, v obsegu, potrebnem za redno izpolnjevanje obveznosti do banke,
- Vrsti in obsegu zavarovanja terjatev banke do posameznega dolžnika,
- Izpolnjevanju dolžnikovih obveznosti do banke v preteklih obdobjih.

Pred odobritvijo vsakega kredita oz. pred sklenitvijo druge pogodbe, ki je temelj nastanka izpostavljenosti banke, mora banka oceniti dolžnikovo sposobnost izpolnjevanja obveznosti banke in kvaliteto zavarovanja terjatev banke po vrsti in obsegu tega zavarovanja. Banka mora pri tem ves čas trajanja poslovnega razmerja, ki je temelj nastanka izpostavljenosti, spremljati poslovanje osebe in kvaliteto zavarovanja terjatev banke (Uradni list RS 131/2006, 177. člen).

Bonitetna ocena predstavlja oceno kvalitete podjetja in sposobnosti izpolnjevanja njegovih obveznosti. V Sloveniji banke za vsakega komitenta ocenijo kolikšen delež terjatev ne bo izterljiv in ga na podlagi tega razvrstijo v bonitetni razred od A do E.

Tabela 3: Potencialne izgube in višina potrebnih rezervacij glede na bonitetni razred

Bonitetni razred	Možni % za izračun potencialnih izgub za terjatve (povprečno za skupino)	Oblikovanje posebnih rezervacij
A	0 % vrednosti terjatev (0 % vrednosti terjatev)	Vsaj 1 % višine terjatve, razen za terjatve do Banke Slovenije in do Republike Slovenije.
B	5 – 15 % vrednosti terjatev (10 % vrednosti terjatev)	V višini ugotovljene potencialne izgube (5% -15% vrednosti terjatev)
C	15 – 40 % vrednosti terjatev (25 % vrednosti terjatev)	V višini ugotovljene potencialne izgube (15% -40% vrednosti terjatev)
D	40 – 99 % vrednosti terjatev (50 % vrednosti terjatev)	V višini ugotovljene potencialne izgube (40% -99% vrednosti terjatev)
E	100 % vrednosti terjatev (100 % vrednosti terjatev)	100% vrednosti terjatev

Vir: Sklep o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic (Uradni list RS 28/2007).

V tabeli 2 prikazujem višino potencialnih izgub in višino posebnih rezervacij, ki jih mora banka oblikovati glede na bonitetni razred, kateremu posamezni dolžnik pripada.

V bonitetni razred A se razvrstijo:

- Terjatve do Banke Slovenije in Republike Slovenije, terjatve do Evropske centralne banke, Evropskih skupnosti, vlad in centralnih bank drugih držav cone A.
- Terjatve do dolžnikov, pri katerih ni pričakovati težav z odplačevanjem obveznosti in ki plačujejo svoje obveznosti ob dospelosti oz. izjemoma z zamudo 15. dni.
- Terjatve zavarovane s prvovrstnim zavarovanjem⁵.

⁵ Bančna vloga, za katero obstaja s pogodbo določena obveznost, da se uporabi za poplačilo terjatve; vrednostni papirji Republike Slovenije, Banke Slovenije ter vlad in centralnih bank EEA, in nekaterih z njimi primerljivih držav OECD; nepreklicne garancije na prvi poziv bank, ki so pridobile dovoljenje Banke

V skupino B se razvrstijo terjatve dolžnikov:

- za katere se ocenjuje, da bodo poravnali dospele obveznosti, vendar je njihovo finančno stanje trenutno šibko, ne kaže pa, da bi se v bodoče bistveno poslabšalo,
- ki plačujejo obveznosti z zamudo do 30. dni, občasno tudi z zamudo od 31 do 90 dni.

V skupino C se razvrstijo terjatve do dolžnikov:

- za katere se ocenjuje, da denarni tokovi ne bodo zadostovali za redno poravnavanje dospelih obveznosti,
- ki plačujejo obveznosti z zamudo do 90 dni, občasno tudi z zamudo od 91 do 180 dni,
- ki so izrazito podkapitalizirani,
- ki nimajo zadostnih dolgoročnih virov sredstev za financiranje dolgoročnih naložb.
- od katerih banka ne prejema zadovoljivih informacij ali ustrezne dokumentacije v zvezi s terjatvami, jamstvi in viri za poplačilo terjatev,

V skupino D se razvrstijo terjatve do dolžnikov:

- za katere obstaja velika verjetnost izgube,
- ki so nelikvidni in nesolventni,
- za katere je bil pri pristojnem sodišču vložen predlog za začetek postopka prisilne poravnave ali stečaja,
- ki so v sanaciji oz. postopku prisilne poravnave,
- ki so v stečaju,
- ki plačujejo obveznosti z zamudo nad 90 do 180 dni, občasno tudi z zamudo od 181 do 365 dni.

Vendar pa se zanje utemeljeno pričakuje delno pokritje terjatev.

V skupino E se razvrstijo terjatve do dolžnikov:

- za katere se ocenjuje, da ne bodo poplačane,
- s sporno pravno podlago,
- ki plačujejo obveznosti z zamudo nad 360. dni.

V skupino P se razvrstijo finančna sredstva oz. prevzete obveznosti po zunaj bilančnih postavkah za katere banka pri posamezni ocenitvi ugotovi, da je potrebna oslabitev ali oblikovanje rezervacije.

Banka pa lahko terjatve, ki so zavarovane z zastavo nepremičnin, razvrsti največ za eno skupino višje, kot bi jih glede na zgornje definicije posameznih skupin. Vendar pa mora banka v tem primeru razpolagati z vso ustrežno dokumentacijo⁶.

Slovenije za opravljanje bančnih storitev prvovrstnih bank držav članic in prvovrstnih tujih bank; prvovrstni dolžniški vrednostni papirji bank, s katerimi se trguje na finančnih trgih; nepreklicna jamstva Slovenske izvozne družbe; nepreklicna jamstva Republike Slovenije.

⁶ Notarskim zapisom o sklenitvi sporazuma o zastavi nepremičnin, in kadar je to potrebno, z dokazilom, da je nepremičnina v upravičen tuji posesti; v primeru neknjižene nepremičnine z zaznamkom na originalni pogodbi, da je nepremičnina zarubljena na podlagi sporazuma strank; s pravnomočnim sklepom sodišča, o vključbi zastavne pravice na nepremičnini ter vključbo prepovedi odsvojitve in obremenitve nepremičnine,

Viri informacij za bonitetno presojo

Za kvalitetno oceno bonitete je potrebna bogata podatkovna podlaga. V obilju podatkov in informacij se je vse težje znati, zato je potrebno imeti pregled nad možnimi viri in izdelati pravo strategijo iskanja kvalitetnih informacij.

Kreditno raziskovanje in s tem iskanje informacij je pridobitev dovolj informacij za izpolnitev vloge za kreditni posel in nadalje za pripravljenost plasiranja določenega kreditnega posla. Z pridobljenimi informacijami se želi razumeti narava kreditojemalca iz naslova štirih temeljnih faktorjev kreditnega posla: lastnosti kreditojemalca, namena kreditnega posla, primarnega vira poplačila, kakor tudi sekundarnega vira poplačila (Hempel, 1994, 399).

če gre za nepremičnino, ki je vpisana v zemljiško knjigo; s pravnomočnim sklepom sodišča o rubežu nepremičnine ter z dokazilom, da je ta nepremičnina v posesti upravičene osebe; z ažurnim zemljiškoknjžnim izpiskom; z zavarovalno polico za nepremičnino, vinkulirano v korist banke; s cenitvenim poročilom pooblaščenega izvedenca.

Weinrichov model¹⁴

G. Weinrich je izdelal obrazec za oceno stopnje tveganja pri ugotavljanju kreditne sposobnosti podjetja, kjer so uporabljeni naslednji kazalniki:

- a) $(\text{Lastni kapital} / \text{tuji kapital}) * 100$
- b) $(\text{Likvidnostna sredstva} / \text{celotni kapital}) * 100$
- c) $((\text{Hitro vnovčljiva sredstva} - \text{kratkoročni tuji kapital}) / (\text{odhodki iz poslovanja} - \text{amortizacija})) * 100$
- d) $((\text{Bruto dobiček} + \text{odhodki od financiranja}) / \text{celotni kapital}) * 100$

---

¹⁴ (Repovž, 1997, str. 360).

- e) $(\text{Prodaja} / \text{celotni kapital}) * 100$
- f) $(\text{Tuji kapital} / \text{cash flow}) * 100$
- g) $((\text{Tuji kapital} - \text{hitro vnovčljiva sredstva}) / \text{podjetniški neto prejemki}) * 100$
- h) $((\text{Obveznosti do dobaviteljev} + \text{lastne menice}) / \text{nabava materiala}) * 100$

Opis postavk:

- I. Likvidnostna sredstva = Obratna sredstva – Zaloge
- II. Hitro vnovčljiva sredstva = Obratna sredstva – (Zaloge + Terjateve) = Denar + Vrednostni papirji
- III. Odhodki iz poslovanja = Celotni odhodki – (Odhodki od financiranja + Izredni odhodki)
- IV. Prodaja = Celotni prihodki – (Prihodki od financiranja + Izredni prihodki)
- V. Cash flow = Neto dobiček (akumulacija) + Amortizacija + Rezervacije + Razlika v razmejitevah + Nerazporejen dobiček iz preteklih let
- VI. Podjetniški neto prejemki = Cash flow ± Zaloge ± avansi

Podjetja se ocenjujejo na osnovi točkovanja teh kazalnikov, razvrščenih v naslednji tabeli.

Ocenitev kazalnikov po Weinrichu

KAZALNIKI	TOČKE				
	1	2	3	4	5
1	> 43,3	> 12,1	> 8,5	> -4,7	< -4,7
2	> 7,5	> 2	> 0,9	> 0,2	< 0,2
3	> -8,8	> 29,3	> -46,2	> -89,9	< -89,9
4	> 21,3	> 7,2	> 4,3	> 0,9	> 0,9
5	> 257,4	> 200,7	> 90,7	> 62,1	> 62,1
6	< 284,9	< 1210,3	< 1451,7	< 9989,9	> 9990
7	< 165,3	< 1168,3	< 1231,2	< 9989,9	> 9990
8	< 9,7	< 27,8	< 47,9	< 79,9	> 79,9

Vir: Repovž, 1997.str. 18.

KRALIČEKOV HITRI TEST

Kraličekov hitri test ocenitve položaja podjetja se uporablja v stabilnih gospodarskih razmerah. Ocena bonitetne podjetja po predloženem modelu poudarja kot bistvena likvidnost sredstev in z njo povezano plačilno sposobnost ter vrednost podjetja. Končna ocena bonitete podjetja po tem obrazcu naj se oblikuje iz povezanosti kazalnikov, ki jih je mogoče kot cilj podjetja tudi vnaprej simulirati s spreminjanjem vrednosti števca in imenovalca posameznega kazalnika.

Tabela: Ocenitev položaja podjetja po Kraličeku

Kazalec	Skala ocenitve			
	Zelo dobro	Dobro	Srednje	Slabo
1. % deleža trajnega kapitala	> 30%	> 20%	> 10%	< 10%
2. % deleža den. toka v prihodnosti	> 10%	> 8%	> 5%	< 5%
3. Rentabilnost celotnega kapitala	> 20%	> 15%	> 8%	< 8%
4. Odplačilo dolga	< 3 let	< 5 let	< 12 let	> 12 let

Vir: Management str. 835

INSTRUMENTI ZA UPRAVLJANJE KREDITNEGA TVEGANJA

Instrumente za upravljanje kreditnih tveganj lahko razdelimo v pet skupin:

1. Bančni kapital - je univerzalni instrument za zaščito pred vsemi oblikami tveganj. Kot tak ni najbolj primeren za učinkovito upravljanje specifičnih vrst tveganj.
2. Rezervacije - so rezerve, ki po oceni banke zadoščajo za kritje bodočih izgub v njenem obstoječem portfelju. Rezervacije se delijo na splošne in posebne. Splošne rezervacije so namenjene kritju tistih izgub, ki jih ni mogoče alocirati na posameznega komitenta. Posebne rezervacije pa se nanašajo na posamezno pogodbo oziroma komitenta, zato so namenjene predvsem kritju izgub pri kreditnem tveganju. . Banka Slovenije določa način oblikovanja, vpliv na bilanco stanja in izkaz uspeha, prav tako pa predpisuje obvezne minimalne odstotke oblikovanja teh rezervacij, ki so prikazani v tabeli 1. Upoštevati pa je potrebno, da je včasih težko postaviti mejo med kreditnim, tržnim in operativnim tveganjem.

Oblikovanje rezervacij glede na bonitetni razred

OCENJEVANJE POTENCIALNIH IZGUB	
BONITETA	% REZERVACIJ
A	1
B	od 5 do 15
C	od 15 do 40
D	od 40 do 99
E	100

Vir: Interni vir Nove Ljubljanske banke d.d.

3. Prodaja vira tveganja - primer tovrstnega instrumenta je prodaja terjatve z diskontom. Bolj kompleksni instrumenti so različne oblike listinjenja, s katerimi se kreditno tveganje razprši na večje število investitorjev. Prodaja vira tveganja je najbolj razširjena na področju tržnega tveganja. Najbolj tipičen primer uporabe tega instrumenta je zapiranje pozicij (naložbe v posamezni vrednostni papir ali valuto), ki se zgodi s prodajo na ustreznem trgu.
4. Uporaba kreditnih derivatov - so finančni instrumenti, ki odstranijo kreditno tveganje banke na ta način, da ga prenesejo na izdajatelja instrumenta.

Lestvica mednarodnih ocen dolgoročnega kreditnega tveganja

	Fitch, S & P's	Moody's
Ocena netvegane stopnje »Investment grade«	AAA	Aaa
	AA+	Aa1
	AA	Aa2
	AA-	Aa3
	A+	A1
	A	A2
	A-	A3
	BBB+	Baa1
	BBB	Baa2
	BBB-	Baa3
Ocena tvegane stopnje »Non-investment grade« ali »Speculative grade«	BB+	Ba1
	BB	Ba2
	BB-	Ba3
	B+	B1
	B	B2
	B-	B3

Prevajalna tabela med različnimi sistemi kreditnih bonitet

S&P	Moddy	NLB	Splošne značilnosti	Specifično (NLB, BS)
Dobre terjatve / Investment grade bonds				
AAA	Aaa	A	Najvišja kreditna kakovost in najmanjša stopnja tveganja. Zmožnost plačevanja obresti in vračila glavnice zelo visoka.	Izpostavljenost do Banke Sloveije in države Sloveije. Zamude pri plačilu največ do 15 dni. Zaradi dolžnikovega dobrega finančnega položaja banka ne pričakuje nobenih problemov pri odplačilu obresti in glavnice.
AA	Aa		Le v manjši meri se razlikuje od najvišje kreditne kakovosti	
A	A		Visoka zmožnost plačevanja obresti in vračila glavnice. Situacija pa se lahko poslabša v prihodnosti.	
BBB	Baa	B	Ustrezna zmožnost plačevanja obresti in vračila glavnice. V normalnih razmerah so terjatve banke ustrezno zavarovane, ob poslabšanju ekonomskih razmer ali položaja komitenta pa se bo njegova plačilna sposobnost najbrž poslabšala.	Zamude pri plačilu največ do 30 dni ali izjemoma do 90 dni. Dolžnikov finančni položaj ni najboljši, banka vseeno ocenjuje, da bod njegov bodoči denarni tok zadoščal za poplačilo obveznosti.
Slabe terjatve / 'Junk bonds'				
BB	Bb	C	Špekulativne prvine (če gre za obveznice). Plačevanje obresti in vračilo glavnice v prihodnosti ni zagotovljeno. Terjatev je treba ustrezno zavarovati.	Zamude pri plačilu 31 do 90 dni ali izjemoma 180 dni. To so dolžniki, ki očitno nimajo dovolj dolgoročnih virov ali obratnega kapitala.
B	B	D	Velika verjetnost stečaja. Nima značilnosti zaželjene naložbe (če gre za obveznico).	Zamude pri plačilu od 91 do 180 dni ali izjemoma 365 dni. To so dolžniki, ki so nelikvidni in nesolventni. Pogosto so v procesu restrukturiranja.
CCC	Caa	E	Slab položaj ali v stečaju. Velika nevarnost neplačevanja obresti ali vračila glavnice.	Dolžniki v stečajnem postopku. Dolžniki, pri katerih bankine terjatve najbrž ne bodo v celoti poplačane. Terjatve, ki so pravno spome. Zelo visoko deželno tveganje.
CC	Ca		Praviloma v stečajnem postopku.	
C	C		Najnižja bonitetna ocena. Stečaj ali bankrot. Zelo slabe možnosti poplačila terjatev.	